

EUROPEJSKI PRZEGLĄD PRAWA I STOSUNKÓW MIĘDZYNARODOWYCH

nr 4

(55) październik-grudzień 2020 r. – Warszawa

EUROPEJSKA
WYŻSZA SZKOŁA
PRAWA I ADMINISTRACJI

EUROPEJSKI PRZEGŁĄD
PRAWA I STOSUNKÓW
MIĘDZYNARODOWYCH

ISSN-2081-0903

WYDAWCA

Europejska Wyższa Szkoła
Prawa i Administracji,
Warszawa, ul. Okopowa 59

KOMITET REDAKCYJNY

Przewodniczący

Jerzy J. Wiatr

Członkowie

Barbara Bajor

Andrzej Bierec

Dariusz Czajka

Roman Wieruszewski

REDAKCJA

Sekretarz redakcji

Tadeusz T. Nowacki

Redaktor graficzny

Małgorzata Głuszcak

ADRES

01-043 Warszawa
ul. Okopowa 59
tel. +48 22 619 9011

Od Redakcji

Obecny numer naszego kwartalnika oddajemy kilka tygodni po śmierci profesora Andrzeja Biercia, wybitnego prawnika, wieloletniego kierownika katedry w Europejskiej Wyższej Szkole Prawa i Administracji oraz członka naszej redakcji. Dorobkowi profesora Biercia poświęcimy w całości następny numer (1/2021).

Numer obecny składa się z trzech części. Pierwszą stanowią cztery teksty poświęcone problemom autorytarnego populizmu. Autorami trzech z nich są wybitni uczeni zagraniczni, którzy po raz pierwszy goszczą na naszych łamach i których tu obecność potwierdza coraz wyraźniejszą pozycję pisma w międzynarodowym środowisku naukowym. Adam Przeworski, wychowanek Uniwersytetu Warszawskiego, od 1967 roku pracujący w USA, komentuje na gorąco przegrane przez Donalda Trumpa wybory. Dale R. Herspring, wybitny amerykański politolog, a w przeszłości dyplomata, daje wysoce oryginalną i pogłębioną analizę polityki prezydenta Władimira Putina. Ergun Özbudun – jeden z najwybitniejszych politologów i konstytucjonalistów tureckich – analizuje charakter obecnego reżimu w Ankarze. Cykl ten zamyka artykuł Jerzego Wiata o kryzysie białoruskiego reżimu autorytarnego.

W drugiej części publikujemy trzy teksty o charakterze prawniczym. Profesor Roman Wieruszewski przeprowadza analizę orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego z 22 października 2020 roku – drastycznie ograniczającego legalną możliwość przerwania ciąży.

Z zadowoleniem przyjmujemy też obecność w numerze dwóch autorów młodszego pokolenia: Wiesława Muszyńskiego (debiutującego na naszych łamach) oraz Bogumiła W. Smuka (niezle już znanego naszym Czytelnikom) – którzy omawiają problemy samorządu terytorialnego i racjonalizmu prawodawczego.

Ostatnią część stanowią recenzje najnowszych publikacji naukowych.

Spis treści

Barbara Bajor, Wspomnienie o prof. dr. hab. Andrzeju Bierciu	5
Adam Przeworski, American Exceptionalism	9
Dale R. Herspring, Putin: <i>Kto On?</i>	13
Ergun Özbudun, Utrwalanie się konkurencyjnego autorytaryzmu w Turcji	27
Jerzy J. Wiatr, Białoruś 2020: kryzys autorytarnego systemu	38
Roman Wieruszewski, Czy w Polsce nadal obowiązuje „kompromis aborcyjny”?	47
Wiesław Muszyński, Instrumenty nadzoru i kontroli nad jednostkami samorządu terytorialnego	53
Bogumił Władysław Smuk, Racjonalność prawodawcy <i>sine qua non</i> ?	69

Recenzje

Grzegorz W. Kołodko, Od ekonomicznej teorii do politycznej praktyki (Jerzy J. Wiatr)	79
Jerzy Jaskiernia, Funkcje Konstytucji RP w dobie integracji europejskiej i rady- kalnych przemian politycznych; Uwarunkowania implementacji prawa do dobrej administracji jako standardu europejskiego (Jerzy J. Wiatr)	83
Karol B. Janowski, Kultura polityczna Polaków. Pomiędzy integracją a konfliktem (Jerzy Jaskiernia)	86
Tomasz Stryjek, Współczesna Serbia i Chorwacja wobec własnej historii (Jerzy J. Wiatr)	89

**Wspomnienie
o prof. dr. hab.
Andrzeju Bierciu**

31 października 2020 r. odszedł prof. dr hab. nauk prawnych Andrzej Bierć.

Żegnamy w nim wybitnego prawnika, naukowca, adwokata, radcę prawnego, arbitra, znakomitego eksperta z zakresu tworzenia prawa, nieocenionego promotora, a nade wszystko – wspaniałego Człowieka.

Pisząc te słowa, przypominam sobie, jak w październiku 1988 roku stawiałam się w Instytucie Państwa i Prawa (dzisiaj to Instytut Nauk Prawnych) na rozmowę kwalifikacyjną. W komisji był Pan Profesor. Został moim opiekunem naukowym, potem promotorem, kierownikiem.

Od tego czasu był stale obecny w moim życiu zawodowym i naukowym.

Gdy wspomina się profesora Andrzeja Biercia, zwraca uwagę bezlik sprawowanych przezeń funkcji, a także zadań i wyzwań, których się podejmował – i które realizował z zachowaniem najwyższej staranności, z precyzją i rzadko spotykaną odpowiedzialnością. A przy tym Profesor nigdy nie odmawiał pomocy, rozmowy, pozostawał głosem rozsądku i wyważenia w każdej sprawie. Był wspaniałym dydaktykiem, opiekunem wielu młodych naukowców, osobą niezwyklej kultury i życzliwości. W kręgu jego zainteresowań znajdowała się też literatura, w tym poezja. Był ponadto niezwyklej obserwatorem życia społecznego i gospodarczego, czego wyrazem były bardzo ciekawe przemyslenia i trafne uwagi, którymi dzielił się czy to na wykładach, czy w zwykłych rozmowach – niekiedy żartobliwie – inspirując i prowokując do myślenia.

Przypomnieć należy, że prof. Andrzej Bierć ukończył studia na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego. Od 48 lat związany był

z Instytutem Nauk Prawnych PAN, gdzie w roku 1975 uzyskał stopień doktora nauk prawnych, w 1987 stopień doktora habilitowanego, a w 1999 – tytuł profesora zwyczajnego. W latach 1988-1991 pełnił funkcję zastępcy dyrektora INP PAN ds. naukowych, był kierownikiem Zakładu Prawa Prywatnego, redaktorem naczelnym „Studiów Prawniczych” oraz redaktorem naukowym „Polskiej Bibliografii Prawniczej”. Od 2011 roku przewodniczył Radzie Naukowej Instytutu Nauk Prawnych PAN.

W latach 1987-2006 sprawował również funkcję sekretarza Rady Legislacyjnej przy Prezesie Rady Ministrów. W latach 1994-1996 był członkiem Zespołu ekspertów do spraw harmonizacji prawa polskiego z prawem Wspólnot Europejskich przy Komitecie Integracji Europejskiej, a także członkiem Zespołu do spraw reformy prawa bankowego przy NBP. Przypomnijmy i to, że w toku wprowadzania reformy gospodarczej (po 1989 roku) był współautorem podstaw prawnych rynku kapitałowego – w szczególności prawa kart płatniczych, ochrony danych osobowych kredytobiorców i sądownictwa arbitrażowego.

Jest autorem licznych ekspertyz prawnych oraz opinii o projektach ustaw, publikowanych w „Przeglądzie Legislacyjnym”. Był również wieloletnim prezesem Sądu Arbitrażowego przy Związku Banków Polskich, a ponadto członkiem komitetów redakcyjnych wielu prawniczych czasopism naukowych. Autor ponad stu dwudziestu publikacji z zakresu prawa prywatnego, gospodarczego i rolnego – łączył aktywność naukową z ekspercką oraz dydaktyczną.

Profesor Andrzej Bień prowadził wykłady i seminaria magisterskie m.in. w Europejskiej Wyższej Szkole Prawa i Administracji w Warszawie, gdzie kierował Katedrą Prawa Prywatnego. Wypromował rzesze magistrantów oraz doktorantów. Wyjątkowo dbał o najwyższy poziom – merytoryczny oraz metodologiczny – prac swych podopiecznych.

Za osiągnięcia naukowe, dydaktyczne i kształcenie kadr naukowych prof. Andrzej Bień został odznaczony Srebrnym Krzyżem Zasługi oraz Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski.

Pośród ogromu prac i zadań, które Profesor realizował, znajdował również czas na wyjazdy w ciekawe, nierzadko egzotyczne miejsca. Potem chętnie dzielił się wrażeniami i zajmująco opowiadał o odwiedzanych miejscach i ludziach. Zawsze podkreślał, że można żyć spokojnie i cieszyć się życiem. W ostatnich latach często też wspominał o wielkim niezrealizowanym marzeniu: wyjeździe na bezludną wyspę.

Z końcem tego roku opuścił nas – tak nagle i przedwcześnie – może właśnie wyruszając na swoją wymarzoną wyspę...

Barbara Bajor

Cena detal. – 30 zł (z 8% VAT) • nr indeksu 388602

